

Beste lezers

- Nazomer en herfst, het weer
- Paddenstoel-en bomencursus
- Overig nieuws

Zoals je in de nieuwsbrief van mei kon lezen was het een bijzonder voorjaar met late kou en weer later een heel droge periode. Tot en met eind juni is er zeer weinig regen gevallen, in ieder geval niet in mijn zuidoostelijk deel van Nederland. Maar vanaf juli maakten de weergoden dit - althans voor de natuur - weer behoorlijk goed, er volgde een tamelijk natte en lange zomer. Niet koud, vooral nat. Of het al met al voldoende is om de (toch wel steeds vaker voorkomende lange periodes van droogte) goed te maken valt niet te beoordelen.

Wat ik wel kon zien was dat de paddenstoelen als uit de grond schoten. Niet dat er nu al heel veel variatie in de soorten zit, maar enkele, die je in andere jaren minder of mondjesmaat ziet, hadden baat bij de natte zomer. Zoals de paarsstelige pastelrussula. Een soort die ik ken uit mijn omgeving van de maand juli (begin augustus), maar altijd maar met enkele exemplaren. En deze zomer zag ik ze om de haverklap. Het maakt het wandelen tot een kleurrijk genoeg.

Paddenstoelen ontdek cursus.

Zoals elk jaar besteed Bomen en Mensen aandacht aan het ontdekken en beleven van paddenstoelen. De aandacht gaat vooral uit naar de beter herkenbare en wat grotere soorten. Heb je nog nooit paddenstoelen gekeken, dan is dit bij uitstek een cursus voor jou. Bij aanvang ontvang je een eenvoudig boekje met de belangrijkste informatie op een rij, dan kun je je er ook thuis in verdiepen. Tegelijkertijd zullen we ook kijken naar bomen die met de paddenstoelen te maken hebben. Bomen, bos en paddenstoelen horen bij elkaar en kunnen niet zonder elkaar. Daarbij zijn "fungi" (schimmels en paddenstoelen) ouder dan de "flora" (planten en bomen). De cursus kun je elk jaar volgen, het leren (her)kennen van soorten en hoe je ze leert (her)kennen is tamelijk lastig en vraagt veel tijd en jaren. Dat geldt ook voor mezelf, elke nazomer vraagt weer oefenen en geduld. Ook al heb je vaker meegedaan: welkom, maar je wordt ook uitgedaagd om je eigen paddenstoelgeheugen aan te spreken en rijker te maken. Daarvoor gebruiken we "De grote paddenstoelgids van Gerhardt". In eerste instantie vooral om er wegwijs in te worden en kennis te maken met de diverse groepen. Doe je voor het eerst mee dan is een boek niet nodig.

Paddenstoelen leren zien, leren kijken (ontwikkelen van een zoekbeeld), leren hoe ze ruiken (soms stinken) en het onderscheiden van de vele, vele kleuren is een plezier op zich. Je hoort over paddenstoelen die geneeskrachtig zijn. Eetbare soorten worden benoemd, maar persoonlijk ben ik geen voorstander van (ruime) pluk omdat veel eetbare soorten schaars zijn (zoals de cantharel) en een imponerende soort als eekhoorntjesbrood voor heel veel mensen mooi is om te zien en te beleven. Eenmaal geplukt kan dat niet meer. Plukken op zich geen kwaad omdat het belangrijkste deel van een paddenstoel onder de grond groeit. Met een soort oppakken en alle onderdelen laten zien (educatie) is niets mis. En als deze dan toch al rond is gegaan mag de liefhebber deze meenemen.

Bij het eten van paddenstoelen hoort wel het besef dat de meeste paddenstoelen op veel plaatsen in ons land, door een hoge uitstoot van oa fijnstof, zware metalen opslaan, daar word je niet gezonder van. De mens kan uitstekend lekkere paddenstoelen kweken en dat is voor de meeste van ons bereikbaar.

De cursus beperkt zich dus tot de (tamelijk) goed waarneembare soorten, afhankelijk van het weer in de herfst kunnen dat er tot al gauw zo'n 100 tot 250 exemplaren (voor de hele cursus) zijn. Het (wisselvallige) weer maakt dat sommige paddenstoelen snel komen, maar ook weer snel verdwijnen of er deels al (half) vergaan bij staan. De naam "oude paddenstoel" zal zeker vaak vallen (maar is natuurlijk geen echte soort). Lastig is ook de enorme variatie binnen een soort, kleuren worden soms (deels) lichter of donkerder, droog weer verandert het uiterlijk en nat weer ook. Los daarvan heeft een droge herfst of natte herfst een enorme invloed op het totaal van soorten. Soms telt een van de deelnemers de soorten per excursie op, dat geeft een beeld van dat jaar en de gebieden die bezocht zijn. Voordeel van een cursus is dat je met behulp van de naam via google afbeeldingen je er nog eens in kunt verdiepen. Ook al kijk ik nu al jaren en werk ik mee aan inventarisaties, ik ken zeker niet alle soorten en beperk me doorgaans tot de paddenstoelen die in het veld (soms met behulp van een loep) een naam kunnen krijgen. De vele anderen en vooral kleine soorten die om een microscoop vragen laat ik aan de collega onderzoekers over en gelukkig zijn die er veel. Naast zelf jaar in, jaar uit veel te herhalen oefen ik wel steeds vaker de kunst van het stap-voor-stap determineren. Soms lukt dat, net zo vaak niet!

Betekenis van paddenstoelen voor de natuur.

Nog belangrijker dan beleven en her(kennen) is weet hebben van de betekenis van paddenstoelen in de natuur. Zonder paddenstoelen geen bomen en omgekeerd zonder bomen geen paddenstoelen.

Paddenstoelen werken samen met een boom, maar nog vaker meerdere bomen. Paddenstoelen ruimen het bos op (resten van bomen, blad, takjes, twijgen, vruchten, stammen). Op de foto hiernaast zie je de spikkelsteelveldridderzwam, een opruimer van organisch materiaal. Deze soort vond ik in oktober 2016 en heb me toen suf gezocht, maar vond er geen naam bij. Toevallig zag ik in mei 17 op ongeveer dezelfde plek (naast het fietspad waar ik vaak fiets) de soort opnieuw. Toevallig vond een "kenner" ergens anders exact dezelfde soort en kreeg ik de naam op een presenteerblaadje (want deze persoon levert paddenstoelennieuws aan voor een van landelijke natuurnieuwsbrieven die ik lees). Zo kun je

geluk hebben en geluk (en contacten, een netwerk) heb je bij paddenstoelen ontdekken ook nodig. Deze soort was tot voor kort schaars aanwezig in Nederland en is door onbekend oorzaken, maar vermoedelijk door de toename van compost en snipperhopen, nu talrijker aan het worden. Een bijkomend voordeel van een paddenstoelcursus kan zijn dat je ongemerkt veel "prachtige scrabble- of woordfeud woorden" leert.

Al het leven kent een einde en de stoffen uit dat leven worden opnieuw in de omloop gebracht. Dat geldt ook voor bomen. Vaak zijn het specifieke paddenstoelen die een, doorgaans al verzwakte boom, aantasten zodat na enige jaren (en soms heel snel) de boom sterft. Dezelfde paddenstoel, en met deze vele anderen, gaan dan aan het werk om het geheel van hout af te breken. Ook kleine beestjes nemen daar hun aandeel in. Op de foto links zie je de roodgerande houtzwam, een parasiet (doodmaker) die vervolgens als opruimer verder gaat. De soort kun je vinden op zowel loof- als naaldhout.

De cursus concreet.

De planning van de cursus is als volgt: **15 september - 29 september - 13 oktober - 27 oktober, 10 november - 17 november**. Steeds van 13.30 tot uiterlijk 17.00. Het gaat door bij minimaal 3 deelnemers. Het maximum is 6. De kosten zijn Euro 120.00 voor de hele cursus. Opgeven voor 11 september, op de [website](#) lees je hoe je dat kunt doen.

De te bezoeken gebieden plan ik nu nog niet, maar maak ik enkele dagen voorafgaand aan de cursusdag per mail en op de website bekend. De precieze startpunten eveneens. Dat geeft de grootste kans op veel paddenstoelen in het kansrijkste gebied. En je kunt een gebied naar wens in de omgeving Groesbeek - Mook - Nijmegen voordragen.

Overig nieuws.

Het jaar vliegt voorbij met schrijven van de natuurcursus (voorlopige titel "loop en ontdek je eigen natuurpad") en dat gaat naar wens, ik lig op schema. Een cursus of boek ontstaat niet zomaar, na het concept volgen nog vele, noodzakelijke, stappen. Ik hoop dat de cursus begin december 2018 het licht gaat zien en dat is dan een mooi begin van een jaar vol met natuurwensen voor iedereen die het natuurpad wil ontdekken.

Ik wens iedereen een mooie en kleurrijke herfst.

De volgende nieuwsbrief is waarschijnlijk eind december (of januari 2018). Vriendelijke groet, Lieke

www.bomenenmensen.nl
info@bomenenmensen.nl
024 3778885

@bomenenmensen

Lieke van der Wal